

SPORT EN DISCIPLINE

door Frans LIEVENS

1. Sport en sportiviteit ! Twee onafscheidelijke woorden. Zowel voor de toeschouwer als voor de sportman zelf is het van het grootste belang dat de sport bevrijd blijft van alle oneerlijkheid, geweld en brutaliteit. Fair-play is de eerste sportwet. Daarom worden er aan deze sportman verplichtingen opgelegd die de 'sportmoraal' hoog moeten houden. Indien hij deze verplichtingen niet nakomt stelt hij zich bloot aan disciplinaire straffen. Het is deze disciplinaire verhouding die het voorwerp uitmaakt van deze studie.

Afdeling I DE VOETBALSPORT

Par. 1 Het ontstaan van de disciplinaire verhouding

2. Vanaf de leeftijd van tien jaar kan iemand een aansluitingskaart van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (K.B.V.B.) ondertekenen (art. 42). Door het ondertekenen van deze kaart wordt men lid van de K.B.V.B. De K.B.V.B. is een V.Z.W. die bij Koninklijk Besluit van 4 januari 1922 en 18 augustus 1938 als instelling van openbaar nut erkend werd.

Het artikel 6 van het reglement van de K.B.V.B. bepaalt dat de K.B.V.B. over de meest uitgebreide rechtsmacht beschikt, niet alleen over spelers maar eveneens over al de houders van een aansluitingskaart, als over de clubs en hun al dan niet bezoldigd personeel.

De leden van de K.B.V.B. worden geacht het reglement te kennen, evenals de beslissingen die het aanvullen, en door het ondertekenen van een aansluitingskaart verbinden zij er zich toe deze reglementen te eerbiedigen (art. 6,3e lid).

3. Om de orde en de tucht binnen de vereniging te handhaven en om de faam en het aanzien van de vereniging niet in het gedrang te brengen heeft deze vereniging in haar reglement enerzijds verscheidene bepalingen opgenomen die bepaalde daden of handelingen strafbaar stellen (1), en anderzijds bepalingen die de geschillen regelen. Tevens worden er instanties in het leven geroepen die kennis nemen van de strafbare daden (1) en van de geschillen en er uitspraak over doen. Door het ondertekenen van zijn aansluitingskaart wordt men lid van één bepaalde club. Men mag immers slechts bij één club aangesloten zijn (art. 42, 5°). Een club kan aan één van haar leden straffen (1) opleggen, terwijl er ook op dit plan geschillen kunnen ontstaan. De betrekkingen tussen de club en hun aangeslotenen worden ook door het reglement van de K.B.V.B geregeld. (art. 47)

4. Door zijn lidmaatschap van de K.B.V.B. ontstaat er dus op grond van het zoëven geciteerde art. 6, voor de voetballer een dubbele disciplinaire verhouding, nl. als lid van de K.B.V.B., en als lid van een voetbalclub.

Over deze verhouding kunnen alleen de bevoegde instanties van de bond oordelen, want art. 123 van het reglement stipuleert dat de leden van de K.B.V.B. zich het recht ontzeggen om hun toevlucht te nemen tot de gewone rechtbanken inzake betwistingen die hun oorsprong in sportaangelegenheden vinden.

Par. 2. De verhouding K.B.V.B. — speler

5. Vooraleer deze verhouding nader te onderzoeken is het nodig eerst de algemene structuur van de K.B.V.B. weer te geven en meer bepaald van de disciplinaire instanties.

6. De K.B.V.B. wordt beheerd door het Uitvoerend Comité, dat in zijn taak bijgestaan wordt door het Beroepscomité, het Sportcomité, het Centraal Scheidsrechterscomité, negen provinciale comités, negen provinciale scheidsrechterscomités. Het uitvoerend comité mag een deel van zijn macht aan commissies overdragen. (art. 140 litt. a en b).

(1) De begrippen 'strafbare daden' en 'straffen' die in de tekst regelmatig terugkeren moeten niet begrepen worden in de zin van ons klassiek strafrecht. Het gaat steeds om 'disciplinaire vergrijpen' en 'disciplinaire sancties'. De gebruikte terminologie is deze die in de sportreglementen van de sportfederaties voorkomt.

7. Het Uitvoerend Comité maakt de opperste jurisdictie uit voor alle geschillen. Dit comité heeft de uitsluitende bevoegdheid inzake van schrapping van clubs en aangeslotenen en om over de herroeping van een zaak te beslissen. (art. 151) Al de in het reglement niet voorziene gevallen worden door dit comité beslecht (art. 10).

Het Beroepscomité behandelt in hoofdzaak de beroepen.

Het Sportcomité behandelt de gevallen waarin clubs en aangeslotenen van clubs uit de hogere afdelingen betrokken zijn.

De Provinciale Comités zijn bevoegd ten aanzien van clubs en aangeslotenen uit de lagere afdelingen van hun provincie.

Het Centraal Scheidsrechtscmité oordeelt over zaken waarin scheidsrechters uit de hogere afdelingen betrokken zijn.

De Provinciale Scheidsrechtscmités is de disciplinaire instantie voor de gevallen waarin een scheidsrechter uit de lagere afdeling betrokken is.

De Clubs kunnen disciplinaire maatregelen treffen ten aanzien van hun spelers.

De Commissie van financiën heeft rechtsmacht ten aanzien van de financies van de bond en de clubs.

De Commissie voor Toezicht en Beroepsspel heeft bevoegdheid voor gevallen van inbreuken op het statuut van de onafhankelijke speler of de amateur en in gevallen van omkoperij.

De Rechtscommissie is het scheidsrechterlijk college dat geschillen beslecht.

A. Incidenten, laakbare feiten en betwistingen die zich tijdens een wedstrijd voordoen.

8. De meeste disciplinaire sancties die tegen een speler genomen worden zijn deze die hun oorsprong vinden in feiten die zich gedurende de wedstrijd voordoen. Denken wij aan het vrijwillig trappen, belediging van de scheidsrechter, enz.

9. Deze zaken worden bij de K.B.V.B. aanhangig gemaakt door het scheidsrechtverslag. De scheidsrechters zijn immers verplicht verslag uit te brengen over al de onregelmatigheden voorgekomen in de loop van een wedstrijd waarover zij de leiding hadden (art. 52 litt. f). Hieronder is o.a. te begrijpen het brutaal spel, de uitsluiting van spelers, hun laakbare houding in het algemeen.

Dit verslag moet opgestuurd worden naar het Sportcomité (hogere afdelingen) of naar het bevoegd provinciaal comité (lagere afdelingen), die er in eerste aanleg over oordelen (art. 153, 2° + 3° en art. 155, 4°/5°). Deze comités mogen overgaan tot ieder onderzoek dat zij nodig achten om hun taak te kunnen volbrengen (art. 145 lit. f, 3°).

Ingeval het een ernstig incident betreft moet het Sportcomité of het provinciaal comité, naargelang het geval, het uitvoerend comité op de hoogte

stellen. Dit comité kan dan in afwachting van een definitieve beslissing vanwege het bevoegd comité de speler schorsen. Tegen deze beslissing is geen beroep mogelijk (art. 145 lit. a).

Het sportcomité is eveneens bevoegd om in eerste aanleg te oordelen wanneer spelers laakbare feiten hebben gepleegd tijdens wedstrijden gespeeld in het raam van een internationale competitie, tenzij deze internationale competitie haar eigen repressieve commissie bezit (art. 153, lit. a,6)

10. De procedure in eerste aanleg verloopt volgens het art. 146. De speler die betrokken is bij een zaak die door een bondsinstantie van de K.B.V.B dient geoordeeld te worden, moet vijf dagen vóór de zitting bij brief worden opgeroepen (dag van verzending en van de zitting inbegrepen). Op de oproepingsbrief moet vermeld staan of de verschijning verplicht of facultatief is. De oproepingen gebeuren door tussenkomst en onder verantwoordelijkheid van de clubsecretaris.

De rechtspleging is mondeling.

Is verschijning facultatief, dan staat het de opgeroepene vrij te verschijnen. Indien hij niet verschijnt mag hij schriftelijk uitleg verstrekken.

Is de verschijning verplicht, dan moet de opgeroepene in persoon verschijnen. (Hij mag zich evenwel laten bijstaan door een tolk indien hij geen Nederlands of Frans verstaat). Indien de betrokkene vierentwintig uur voor de zitting zijn afwezigheid rechtvaardigt, kan de zaak naar een volgende zitting verschoven worden. Indien hij zonder een reden op te geven, niet verschijnt kan de zaak in zijn afwezigheid behandeld worden (art. 119, lit. c).

In dit laatste geval kan als sanctie tegenover hem de schorsing tot verschijning uitgesproken worden.

De andere sancties die kunnen getroffen worden zijn ; de boete, de schorsing voor bepaalde tijd of de schorsing voor onbepaalde tijd (art. 145 lit. a). Indien het Comité meent dat de schrapping als sanctie verantwoord zou zijn, dan moet het deze maatregel aan het Uitvoerend Comité voorstellen. Alleen het Uitvoerend Comité kan deze sanctie uitspreken (art. 145 lit. a en 151 lit. a,4°).

Opdat de beslissing van het Comité geldig zou zijn, moeten er ten minste drie leden aanwezig zijn op het ogenblik dat ze genomen wordt. De beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen van de aanwezige leden. De stem van de voorzitter is beslissend in geval van staking van stemmen.

De beslissingen worden bekend gemaakt in 'Sportleven' of 'La vie Sportive', het officieel orgaan van de Belgische voetbalbond. De beslissingen worden beschouwd door de partijen te zijn gekend door het feit dat ze werden uitgesproken. In de regel wordt echter de beslissing afzonderlijk betekend aan de betrokkene. Maar indien deze de beslissing niet binnen de normale termijn ontvangt moet men zich tot het comité wenden om de

uitspraak te vernemen. De onstentenis van de betekenis heeft geen invloed op de betekening door de eigenlijke uitspraak.

11. Tegen deze beslissingen staat beroep open. Het moet ingediend worden binnen een termijn van zes werkdagen, die aanvangt op de eerste werkdag volgend op de uitspraak der beslissing waartegen hoger beroep werd aangetekend (art. 121, lit. a).

Het is de speler zelf die dit beroep moet aantekenen. De clubs zijn niet gemachtigd om hoger beroep aan te tekenen tegen de beslissingen jegens hun spelers genomen. Het moet opgemaakt worden in drie exemplaren en onder aangetekende omslag verzonden worden aan het adres van het Algemeen Secretariaat.

Een hoger beroep dat door een speler reglementair aangetekend is, schorst de werkende kracht van die beslissing van het ogenblik der afgifte van dat hoger beroep op het verzendend postkantoor, tot het ogenblik waarop uitspraak gedaan wordt. De ingediende beroepen missen nochtans hun schorsende kracht indien zij gericht zijn tegen :

1. een voorstel tot schrapping ;
2. een schorsing tot bij verschijnen ;
3. een schorsing die zich uitstrekt over een periode van minstens éénentwintig dagen ;
4. een schorsing van om het even welke duur van een aangeslotene tegen wie reeds tijdens hetzelfde seizoen een schorsing werd uitgesproken (art. 121, lit. c).

Het beroep wordt behandeld door het Beroepscomité (art. 152, litt. a, I°). De regels betreffende de oproeping, procedure, verschijning, geldigheid van de beslissingen, bekendmaking en betekening van de beslissingen zijn dezelfde als in eerste aanleg.

De straf kan evenwel verzwaaard worden. Elk niet-aanvaard hoger beroep heeft een boete tot gevolg (van 300 tot 2.500 frank) (art. 119 litt. d).

De kosten van het geding worden betaald door de in laatste aanleg verliezende partij. (Nadere gegevens betreffende de kosten van het geding vindt men in art. 119 litt. e en f).

12. De aanranding op een scheidsrechter is een meer gespecificeerd disciplinair vergrijp uit de reeks incidenten, laakbare feiten en betwistingen die zich tijdens een wedstrijd voordoen. De regeling hiervan vinden wij in art. 53. De speler die handtastelijkheden op een scheidsrechter pleegt wordt door het bevoegd comité gestraft met een straf van minimum drie jaar schorsing. Daarenboven dient de schade die de scheidsrechter geleden heeft betaald te worden. Indien het mogelijk is het bedrag van de schade nauwkeurig te bepalen, moet het bevoegd comité provisionele stortingen voorzien, in afwachting dat een definitieve afrekening kan worden opgemaakt. Anderzijds kan het bevoegd comité de club die medeverantwoordelijk is voor de

incidenten, steeds de verplichting opleggen de door het slachtoffer gedragen onkosten terug te betalen, in afwachting dat de schulldige zulks doet.

B. Klachten

13. Een andere mogelijkheid om een zaak bij de instanties van de K.B.V.B. aanhangig te maken is de klacht.

Een klacht moet opgemaakt worden in drie exemplaren, behoorlijk ondertekend door de officieel erkende correspondent, en onder aangetekende omslag verzonden worden aan het algemeen secretariaat. Zij moet een beknopt overzicht van de toedracht der feiten inhouden, ten einde het bevoegd comité voor te lichten omtrent de aard van het geschil en het in de mogelijkheid te stellen al de belanghebbende op te roepen. Art. 120 litt. a bepaalt de termijnen voor het indienen van een klacht. Zij variëren naargelang het feit waarop de klacht betrekking heeft. Het Algemeen Secretariaat maakt dan de klacht over aan het bevoegd comité. De behandeling in eerste aanleg door het comité dat kennis heeft genomen van de klacht, gebeurt op dezelfde manier als in de gevallen waar de zaak aanhangig was gemaakt door het scheidsrechtersverslag. Er is één fundamenteel verschil : de mededeling van het dossier. Immers, behalve in de zaken waarover door de scheidsrechter of grensrechters, verslag werd opgemaakt, kan elke partij opgeroepen voor om het even welke rechtsmacht van de K.B.V.B. mits schriftelijke aanvraag aan deze jurisdictie, inzage krijgen van het dossier, dit binnen de drie werkdagen die de zitting voorafgaan. Het dossier kan worden ingezien tijdens de bureluren op het secretariaat van het betrokken comité of commissie. Een fotocopij van de stukken van het dossier kan worden bekomen op kosten van de partij die hierom schriftelijk verzoekt, mits dit verzoek ten laatste de derde dag vóór de zitting bij het secretariaat van de bevoegde instantie toekomt (art. 146, litt. b).

In deze gevallen mag een speler zich ook laten bijstaan, door een persoon daartoe aanvaard door de jurisdictie. Indien een klacht in de loop van het vooronderzoek ingetrokken wordt, mag het bevoegd comité, met de instemming van het Uitvoerend Comité, het onderzoek niettemin voortzetten indien het zulks nodig acht. Een niet aanvaarde klacht heeft een boete tot gevolg van 100 tot 1000 frank.

14. Klachten kunnen uiteraard betrekking hebben op alle punten van het reglement. Een speler kan erbij betrokken zijn of ze zelf indienen. Wat betreft het disciplinair statuut van zijn belang : de klachten van een speler tegen zijn club, die verder behandeld worden ; de klachten die betrekking hebben op daden van omkoperij ; de klachten in verband met de inbreuk op het statuut van speler-liefhebber en speler-onafhankelijke.

1. Daden van omkoperij.

15. De bevoegdheid om deze gevallen te behandelen berust bij de 'Commissie voor Toezicht en voor Beroepsspel'. (art. 159 litt. b) Het eigenaardige is dat deze commissie de zaak niet alleen behandelt nadat er op een regelmatige manier een klacht werd neergelegd, maar dat zij ook gevallen kan onderzoeken waar clubs of aangeslotenen openbare beschuldigingen van omkoperij verspreiden. Ze kan ook door het Uitvoerend Comité belast worden met ieder vooronderzoek en met iedere opdracht welke door dit comité passend worden geacht. Daarenboven beschikt deze commissie over de meest uitgebreide opsporingsmiddelen, inbegrepen de toevlucht tot de diensten van privé-detectives. De inlichtingen welke de commissie van deze personen bekomt, mogen niet als formele bewijsmiddelen aangewend worden, doch ze mogen dienen als grondslag om haar mening te bepalen. In verband met omkoperij kan ook de commissie, nl. het niet verminderen van de omkoperij waar men de mogelijkheid had dit te doen, gestraft worden. De algemene regeling inzake bestraffing is van toepassing (zie hoger). Beroep tegen de beslissingen van de Commissie voor Toezicht en Beroepsspel is mogelijk bij het Beroepscomité.

2. Inbreuken op statuut van speler-liefhebber.

16. De commissie voor Toezicht en voor Beroepsspel is bevoegd (art. 159 litt. b). Een zaak in verband hiermee wordt bij haar aanhangig gemaakt door een klacht. Ook kan deze Commissie opdracht krijgen van het Uitvoerend Comité om onderzoeken te doen.

Het reglement van de K.B.V.B. bepaalt in art. 38 litt. a dat 'Liefhebber is hij die de voetbalsport alleen beoefent voor zijn genoegen, zonder daaruit rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel te trekken'. Het is aan deze spelers verboden rechtstreeks of onrechtstreeks betaald te worden of vergoedingen te ontvangen (buiten reis- en verblijfkosten) om voetbal te spelen.

De sanctie die van toepassing is bij overtreding van deze regels is één jaar schorsing, terugbetaling aan de bond van de ten onrechte ontvangen sommen.

3. Inbreuken op statuut van speler-onafhankelijke

17. Ook deze inbreuken ressorteren onder de bevoegdheid van de Commissie voor Beroepsspel en voor Toezicht. (art. 159 litt. b)

'Onafhankelijke is de speler die een deel van de dag besteedt aan het bijwerken van zijn training en uit dien hoofde vergoedingen ontvangt, waarvan het bedrag door zijn club wordt bepaald'. (art. 39 litt. a). Een speler kan niet tot onafhankelijk speler gekwalificeerd worden, zonder ten volle 18 jaar oud te zijn. Een onafhankelijke speler mag bovendien geen deel nemen aan juniorewedstrijden, tenzij daarvoor niet te worden vergoed. Een inbreuk op deze regelingen brengt voor de speler een schorsing mee van een jaar en zal de ten onrechte ontvangen sommen moeten terugbetalen.

Indien er een geschil ontstaat tussen de onafhankelijke speler en zijn club zal de arbitragecommissie van de K.B.V.B. tussenkomen (zie verder).

C. De herroeping

18. Wanneer bij de behandeling van een zaak in een comité of een commissie een inbreuk op de reglementering gebeurt, of wanneer er nieuwe feiten aan het licht komen, die van aard zijn om de beslissingen van een comité of een commissie te wijzigen, kan men een verzoek tot herroeping bij het Uitvoerend Comité indienen. (art. 151 litt. a, 7° en art. 122) Om ontvankelijk te zijn moet een verzoek tot herroeping met redenen omkleed zijn en opgezonden worden binnen een termijn van zes werkdagen ingaande op de eerste werkdag die volgt op de uitspraak of op het kennis krijgen van een nieuw feit.

De aanvraag is enkel ontvankelijk wanneer vooraf gebruik werd gemaakt van het recht op hoger beroep, behalve indien er een nieuw feit voorhanden is. Het Uitvoerend Comité hoort de partijen niet en oordeelt alleen op stukken. Het spreekt zich niet uit over de grond van het geschil, maar verwijst de zaak, na de inbreuk op de reglementering of een nieuw feit te hebben vastgesteld, naar het bevoegd comité. Het onderzoek van de grond van de zaak zal, bij verwijzing, moeten aangevat worden binnen de vijftien dagen na de aanvaarding van de herroeping.

Par. 3. De verhouding speler-club

A. Geschillenregeling

19. Art. 11 litt. a 5° schrijft voor dat de statuten van een club een clause moeten bevatten die bepaalt dat de geschillen met een sportieve oorsprong zullen beslecht worden door een scheidsrechtscollege samengesteld uit drie leden van de Rechtscommissie van de K.B.V.B. afdeling betwistingen. Het wordt daarenboven aan de clubs aangeraden deze clause uit te breiden tot al de geschillen die zich in hun schoot zouden kunnen voordoen. Daarenboven moeten al de overeenkomsten en contracten gesloten tussen de clubs of tussen clubs en leden van de K.B.V.B., met uitzondering van de huurcelen en van de overeenkomsten in verband met de overgang van spelers, een arbitragebeding bevatten dat elk geschil naar aanleiding van dit contract of deze overeenkomst eveneens zal onderworpen worden aan een college van drie scheidsrechters samengesteld uit de leden van de Rechtscommissie afdeling betwistingen (art. 11 litt. c). De partijen verzaken aan om het even welk verhaal bij de rechter, de verbreking, het rekest civiel of ieder ander middel van verhaal.

20. In de meeste gevallen zal dus het scheidsrechterlijk college uitspraak doen over een geschil tussen een club en een aangeslotene. Wanneer een club slechts over een huishoudelijk reglement beschikt, kan een speler, wat betreft geschillen die hun oorsprong niet vinden in een bepaald contract of een bepaalde overeenkomst, een klacht indienen tegen zijn club. Indien zijn club tot de lagere afdelingen behoort zal zijn klacht behandeld worden door het bevoegd provinciaal comité (art. 155, 9°). Indien ze tot de lagere afdelingen behoort zal het Sportcomité de zaak onderzoeken (art. 153 litt. a, 6°).

21. Geschillen tussen clubs en hun aangeslotenen onafhankelijke spelers worden meer gespecificeerd geregeld in art. 39 van het reglement van de K.B.V.B. Het gaat hier voornamelijk om het weigeren van een speler om zich voor zijn club in lijn te stellen, geschillen in verband met onvoldoende gratificaties, staking van verschillende spelers. De club kan dan de tussenkomst van de K.B.V.B. vragen.

Naargelang de club statuten heeft of niet zal respectievelijk de rechtscommissie of het bevoegde comité (Sportcomité of provinciaal comité) de plichtige spelers schorsen.

Indien een onafhankelijke speler speelt bij een buitenlandse club die niet behoort tot een door de F.I.F.A. erkende nationale associatie of voor een Belgische club die geen deel uitmaakt van de K.B.V.B. dan moet de speler aan de club waarbij hij regelmatig is aangesloten een schadevergoeding betalen, die zal bepaald worden door het scheidsrechtelijk college van de Rechtscommissie van de K.B.V.B., afdeling betwistingen.

B. Strafregering

22. Een club mag ten opzichte van haar leden schorsingen of schrappingen uitspreken. Ze heeft eveneens het recht hen boeten op te leggen voorzien in haar reglement (art. 47). Nergens in haar reglement wordt bepaald voor welke daden de schorsing of schrapping van een speler kan uitgesproken worden. De sancties die een club ten opzichte van haar leden uitspreekt moeten binnen de vijf dagen per aangetekend schrijven betekend worden. Tegen de beslissing van een club mag evenwel beroep aangetekend worden. De zaak wordt in beroep behandeld door het Beroepscomité indien de club behoort tot de lagere afdelingen (art. 152,5°) en door het bevoegd provinciaal comité indien de club behoort tot de lagere afdelingen (art. 155,8°).

De clubs mogen vragen dat de schorsingen en de schrappingen welke ze hebben uitgesproken ten opzichte van één hunner leden zouden uitgebreid worden tot de K.B.V.B.

Afdeling II

DE WIELERSPORT

23. Om aan een wielervedstrijd deel te nemen moet men in het bezit zijn van een vergunning afgeleverd door de Belgische Wielerbond (B.W.B.) (art. 30 Sportreglementen van de B.W.B.).

Het is deze vergunning, die men van zijn vijftiende jaar af kan bekomen (art. 37) die een renner lid maakt van de B.W.B. Zij doet de disciplinaire verhouding ontstaan met de B.W.B. Art. I van de sportreglementen van de B.W.B. stipuleert immers dat de sportreglementen van toepassing zijn op individuele leden en leden van clubs die van de B.W.B. afhangen. Iedereen wordt verondersteld deze reglementen te kennen. De leden gaan de verbintenis aan zich aan de bevoegde instanties aan de B.W.B. te onderwerpen.

24. De binding van een wielrenner aan zijn club is niet zo hecht als in de voetbalsport. Men moet zelfs niet bij een club aangesloten zijn. Indien men zich bij een club aansluit kan men slechts de kleuren van één club verdedigen (art. 58). Geschillen die ontstaan tussen een renner en zijn club naar aanleiding van een overgang worden beslecht door de Overgangscommissie van de B.W.B. (art. 59 en 64). De geschillenregeling krijgt meer belang voor een beroepsrenner die een contract heeft aangegaan met een extra-sportieve firma. In sommige van deze contracten wordt een clause opgenomen dat bij geschil de B.W.B. als scheidsrechter zal optreden.

25. Het disciplinair statuut van een wielrenner heeft in de Sportreglementen van de B.W.B. niet zo een uitgebreide regeling gekregen dan in de voetbalsport. Het moge volstaan alleen de hoofdlijnen ervan weer te geven.

26. Alleen de bevoegde instanties van de wielerbond oordelen over een disciplinair vergrijp. Immers door de reglementen te aanvaarden ontzeggen de leden zich het recht om in verband ermee een rechtsvordering in te stellen (art. 1, 2e alinea).

De Nationale Sportcommissie heeft een algehele volmacht op sportgebied. Zij stelt de sportreglementen op en past deze toe (art. 7).

De Provinciale Sportcommissies oefenen in hun onderscheidelijke provincies de macht uit die haar door de N.S.C. wordt verleend. Zij beslissen in eerste aanleg over alle geschillen die zich op sportgebied in hun afdeling kunnen voordoen (bij uitzondering van de wedstrijden geleid door een college van commissarissen) (art. 9 en 11).

De scheidsrechtelijke functie bij de nationale kampioenschappen, de 'klassieke' wedstrijden en de wedstrijden in verscheidene ritten voor beroepsrenners en liefhebbers worden opgedragen aan een *college van*

commissarissen die door het bestuur van de N.S.C. worden aangeduid. Dit college beslist in eerste aanleg over alle geschillen die zich op sportgebied kunnen voordoen en legt desgevallend straffen op. (art. 14). De zaken worden bij de bevoegde instanties van de B.W.B. aanhangig gemaakt door het verslag van de wedstrijdcommissarissen (art. 14 bis) of door klacht van een renner (art. 233). Bij het indienen van een klacht moet een waarborg gestort worden van 100 frank. Indien de renner in het ongelijk gesteld wordt, wordt dit bedrag gestort in de Hulpkas der Renners. De mogelijke straffen zijn uitsluiting, intrekking van vergunning, schorsing, declassering in de uitslag van een wedstrijd, boeten. Het bedrag van de opgelegde boeten wordt gestort in de Hulpkas der Renners.

De straffen worden van kracht, hetzij tweeënzeventig uren na de betekening ervan aan de betrokken renner, hetzij acht dagen na de afkondiging ervan in het sportbulletin indien de straf niet betekend werd (art. 236). Tegen de opgelegde straffen staat beroep open bij de Beroepscommissie (art. 15). Het beroep schorst de uitspraak (art. 236, al. 3). Wie beroep wenst aan te tekenen dient een waarborg te storten van 200 frank (liefhebber) of 500 frank (beroepsrenner). Indien de in beroep gaande partij in het ongelijk gesteld wordt, wordt de som gestort in de Hulpkas der Renners (art. 18). Wie van het recht om in beroep te gaan gebruik maakt stelt zich bloot aan een verhoging van de straf die hem in eerste aanleg werd opgelegd.

De nationale en provinciale sportcommissie mogen uitstel van veranderinge duur verlenen. Alleen de N.S.C. beschikt over het recht om amnestie te verlenen (art. 238) (2).

Afdeling III

HET PROBLEEM VAN DE JURIDISCHE CONTROLE

27. Uit hetgeen voorafgaat blijkt dat zowel de geschillenregeling als de strafregeling in hun geheel binnen de sportbond zelf worden geregeld. Van juridische controle is geen spraak. Deze wordt zelfs geweerd. Dit is zowel het geval voor de voetbalbond als voor de wielerbond.

Art. 123 van het reglement van de K.B.V.B. zegt: 'De leden van de K.B.V.B. ontzeggen zich het recht om, zonder voorafgaande machtiging van

- (2) Deze algemene regeling is niet van toepassing bij overtreding van de dopingreglementering. Voor de behandeling van deze vergripen raadplege men het artikel over 'Doping'.

het Uitvoerend Comité, hun toevlucht tot de gewone rechtbanken te nemen inzake betwistingen die hun oorsprong in sportaangelegenheden vinden. Onder betwistingen die hun oorsprong in sportaangelegenheden vinden dienen verstaan :

- De incidenten die op het speelveld en in de neutrale zone oprijzen onder scheidsrechter, grensrechters en spelers, vanaf het ogenblik waarop de scheidsrechter het speelveld betreedt tot wanneer hij in zijn kleedkamer is teruggekeerd.
- De geschillen van sportieve aard tussen de clubs of tussen de clubs (of hun leden) en de officiële comités van de bond (of hun leden).
- De geschillen van sportieve aard tussen de clubs en hun leden.
- De geschillen voortvloeiende uit de toepassing van de door artikelen 7 en 11 van het reglement voorziene overeenkomsten en contracten.' (Dit zijn alle contracten gesloten door de K.B.V.B. en door de clubs).

Art. 1 van de Sportreglementen van B.W.B. stipuleert : 'Door de huidige reglementen te aanvaarden ontzeggen zij (= de leden) zich het recht om in verband ermee een rechtsvordering in te stellen'.

28. Geschillenregeling en strafregeling worden door deze artikelen op één lijn geplaatst. Nochtans moet hier een fundamenteel onderscheid gemaakt worden.

Par. 1. Geschillenregeling

29. Indien er tussen een club en een aangeslotene een geschil ontstaat kan men geen beroep doen op de burgerlijke rechter, maar moet men de zaak onderwerpen aan het scheidsrechterlijk college van de K.B.V.B. (3).

30. Dit is een volkomen onlogische toestand, die daarenboven indruist tegen de in ons recht geldende rechtsnormen. Op de eerste plaats moeten wij wijzen op de monopoliesituatie, en de daaruit voortvloeiende machtssituatie van de bond. Iemand die wil voetballen moet noodzakelijk bij een club aangesloten zijn, waardoor hij ipso facto lid wordt van de K.B.V.B. Dit is een 'gedwongen lidmaatschap'. Voor een beroepsspeler — die men in België in rechte tot nu toe geweigerd heeft te erkennen — is dit gedwongen lidmaatschap zinloos. De rechtsverhouding tussen een speler als werknemer en zijn club als werkgever moet geregeld en vastgelegd worden in een contract, een arbeidsovereenkomst. Men late het aan de speler over of hij al dan niet lid wenst te worden van zijn club.

(3) De reglementen van de B.W.B. bepalen niets ter zake, behalve voor wat betreft een geschil naar aanleiding van een overgang ; (zie hoger nr. 24)

31. Zoals art. 11 van het reglement van de K.B.V.B. het bepaalt moet een club in al zijn overeenkomsten een arbitragebeding inlassen. Afgezien van het feit dat de clubs hierdoor een groot gedeelte van hun contractvrijheid zien verloren gaan, moet er opgemerkt worden dat een speler, wanneer hij met zijn club of met een club contracteert, in vele gevallen niet optreedt als lid van die club, maar wel als werknemer of als gewoon medecontractant. De aangewezen instantie om een eventueel geschil te beoordelen is respectievelijk de arbeidsrechter of de burgerlijke rechter. Een arbitragebeding is inzake individuele arbeidsovereenkomsten voor werklieden en bedienden verboden door de wet van 21 november 1969 (Belgisch Staatsblad, 9 januari 1970). Art. 6 bis van deze wet stipuleert : “De werklieden en hun werkgevers mogen zich niet bij voorbaat verbinden om de geschillen die de door hen aangegane arbeidsovereenkomst voor werklieden in de toekomst mochten ontstaan, aan scheidsrechters voor te leggen.” en art. 34 ter : “De bedienden en hun werkgevers mogen zich niet bij voorbaat verbinden om de geschillen die uit de door hen aangegane arbeidsovereenkomst voor bedienden in de toekomst mochten ontstaan, aan scheidsrechters voor te leggen.” In de andere gevallen kunnen de partijen wel bedingen dat er een beroep zal gedaan worden op de arbitrage. Maar in deze gevallen is de vrijheid ver zoek. De Bond dringt de arbitrage op. Hieruit moge blijken dat de contractvrijheid voor een speler, essentiële en fundamentele regel uit ons verbintenissenrecht, niet geëerbiedigd wordt.

Daarenboven is het de bond zelf die de scheidsrechters aanwijst. Het scheidsrechterlijk college is samengesteld uit drie leden van de Rechtscommissie van de bond. Hoewel de wet bepaalt dat de partijen de scheidsrechters vrij en in onderling overleg aanduiden, is het nogmaals de bond die de scheidsrechters opdringt, Spelers (zelfs clubs) hebben geen enkele inspraak in het kiezen van de scheidsrechters, noch in de samenstelling van de comités of commissies van de K.B.V.B.

Hieruit moge besloten worden dat de K.B.V.B. haar bevoegdheden is te buiten gegaan.

32. Indien er tussen club en speler een geschil bestaat naar aanleiding van een bepaalde overeenkomst zou dit volgens de bestaande rechtsnormen moeten geregeld worden.

Indien het een beroepsspeler betreft is de arbeidsrechter de bevoegde rechter voor arbeidsgeschillen en de burgerlijke rechter voor andere overeenkomsten, waarover betwisting is. Eventueel kunnen de partijen bedingen dat het geschil aan scheidsrechters zal onderworpen worden. Een dergelijk arbitragebeding is evenwel verboden ten aanzien van geschillen naar aanleiding van een arbeidsovereenkomst. In ieder geval moet de vrijheid van de keuze der scheidsrechters geëerbiedigd worden. Indien het een amateur betreft kan de regeling van de geschillen aan scheidsrechters toevertrouwd worden op voorwaarde dat hij de scheidsrechters mede kan aanduiden.

Indien het een minderjarige speler betreft zal arbitrage in vele gevallen niet in aanmerking kunnen komen. De bevoegdheid om over het recht, dat in geschil is, te beschikken, wordt vereist (art. 1003 Wetb. Burg. Rechtsvordering)

Par. 2 Strafregeeling

33. Een totaal ander probleem stelt zich in verband met de disciplinaire sancties. Hier hebben de bonden zelf instanties in het leven geroepen die disciplinaire vergrijpen bestraffen.

34. Het is logisch dat een vereniging om haar doel te bereiken ordenend kan en moet optreden ten aanzien van haar leden. Dit wil zeggen dat zij de bevoegdheid moet hebben om bindende beslissingen te nemen, alsmede de bevoegdheid om tuchtmaatregelen te treffen.

Het tuchtmisdrijf is elke schuldige tekortkoming waardoor het lid de behartiging en de verdediging van het groepsdoel in het gedrang brengt en aldus aan zijn verplichtingen als lid tekortkomt. (4)

Het is zonder meer duidelijk dat een voetballer die het voortdurend aan de stok heeft met een scheidsrechter, dat een wielrenner die zijn tegenstrevers vrijwillig in een spurt tot vallen brengt moeten gestraft worden en dat alle daden die de sportiviteit bedreigen moeten beteugeld worden. Degene wiens gedrag voor een groep sociaal onaanvaardbaar is, moet uit deze groep gesloten worden.

35. Maar hier komt opnieuw de vraag van de juridische controle aan bod. Heeft de rechter de bevoegdheid om over deze disciplinaire verhouding te oordelen?

De K.B.V.B. en de B.W.B. antwoorden op deze vraag ontkennend. De bestraffing van de sportlui is volgens hun reglementen exclusief hun zaak. (5)

36. Ook onze rechtspraak heeft dezelfde mening.

Een voorbeeld hiervan is het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel uitgesproken op 14 september 1967. De heer Lantsoght, bestuurslid van Cercle Brugge was door de instanties van de K.B.V.B. tot verschillende disciplinaire sancties veroordeeld geworden in verband met een geval van omkoperij. De heer Lantsoght vordert schadevergoeding bij de burgerlijke rechter wegens de schending van wettelijke en reglementaire beschikkingen en de miskennis van zijn rechten bij de rechtspleging gevoerd vóór en de beslissingen genomen door de rechtscolleges van de K.B.V.B.

(4) BLANPAIN R., *Handboek van het Belgisch Arbeidsrecht*, Gent 1968, p. 130.

(5) Zie art. 123 K.B.V.B. en art 1 B.W.B., boven geciteerd (nr. 27).

Het vonnis overweegt dat 'de Rechtbank enkel dient na te gaan of het reglement van verweerder, dat als wet tussen partijen geldt, naar de vorm werd nageleefd en toegepast, en of verweerder de rechten van zijn aangesloten lid heeft geëerbiedigd.' Door dit arrest geeft de rechter toe dat hij zich helemaal niet hoeft te bekommeren met de inhoud van de reglementen.

37. Dit is een verkeerde stellingname.

Het is immers zo dat een vereniging in haar bevoegdheid gedetermineerd wordt door het doel dat zij nastreeft. Daarom moeten al haar beslissingen afgestemd zijn op de verdediging en de behartiging van het eigen specifieke groepsbelang. Dit noemen wij het principe van de specialiteit. Tegelijkertijd worden haar bevoegdheden beperkt omdat zij deel uitmaakt van een grotere gemeenschap, nl. de staat. Omwille van haar integratie in een ruimer geheel worden er nog verdere beperkingen gesteld aan de bevoegdheden van een vereniging. De staat heeft een eigen *bonum commune*. Het groepsdoel van een sportbond is hieraan ondergeschikt. Daarom mag deze sportbond ook geen maatregelen nemen die ingaan tegen de openbare orde. Zo zullen bepaalde rechten waarvan een individu in de staatsgemeenschap kan genieten ook verzekerd moeten worden binnen de vereniging, zoals bijvoorbeeld de rechten van de verdediging. Daarom moet de hogere gemeenschap het recht hebben toezicht uit te oefenen op de beslissingen van de groep, en deze beslissingen te toetsen aan haar eigen normen. Daarom zal een rechter niet alleen moeten nagaan of het reglement naar de vorm werd toegepast (procedurekwestie, formaliteiten, heeft het bevoegde orgaan uitspraak gedaan), maar zal hij ook de inhoud van het reglement mogen onderzoeken. Zo zal hij ondermeer mogen nagaan

- of de voorziene procedure vormen werden nageleefd, of het bevoegde orgaan uitspraak deed en of de rechten van de verdediging werden geëerbiedigd.
- of de ten laste gelegde feiten juist en bewezen zijn.
- of het ten laste gelegde feit foutief is en of daardoor werkelijk een reglementsbeplating werd geschonden.
- of de reglementsbeplating al dan niet de bevoegdheid van de groep te buiten gaat en of ze niet in strijd is met de openbare orde.
- of de opgelegde sanctie proportioneel is met het begane tuchtmisdrijf. (5)

38. Ofschoon bepaalde overwegingen uit het zoëven geciteerde vonnis strijdig zijn met deze opvatting, heeft de rechter ze toch voor bepaalde punten aanvaard. Het was vroeger zo dat de partijen die betrokken waren bij een bij de instanties van de K.B.V.B. aanhangige strafzaak in eerste aanleg het

(6) BLANPAIN R., *op. cit.*, p. 133.

dossier niet mochten inzien en dat deze faciliteit in beroep afhankelijk was van de beroepsinstantie zelf. De rechter heeft terecht geoordeeld dat deze regeling in strijd was met art. 6 al. 3/b van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Dit artikel schrijft immers voor dat de betichte over voldoende tijd en faciliteiten moet beschikken om zijn verdediging voor te bereiden. Inmiddels werden de reglementen van de K.B.V.B. op 29 juni 1968 in deze zin gewijzigd.

Art. 146 litt. b schrijft voor dat, behalve in zaken, waarover door de scheidsrechter een verslag werd opgemaakt, elke partij die opgeroepen is om voor het even welke rechtsmacht van de K.B.V.B. te verschijnen, inzage kan krijgen van het dossier binnen de drie werkdagen die de zitting voorafgaan.

39. Dit alles wil niet zeggen dat men aan de sportbonden hun disciplinaire bevoegdheden zou ontnemen. Zoals een rechter de plaatselijke, provinciale en algemene besluiten kan toetsen aan de wet, moet hij dit a fortiori kunnen doen voor besluiten van een door de overheid erkende vereniging (art. 107 G.W.). Het overheidstoezicht is voor een V.Z.W. trouwens wettelijk geregeld. De wet van 27 juni 1921 stipuleert in art. 18 : "De burgerlijke rechtbank der plaats, waar de vereniging is gevestigd, kan, op verzoek van een lid, van een belanghebbende derde of van het openbaar ministerie, de ontbinding uitspreken van de vereniging, die niet in staat is te voldoen aan de verbintenissen welke zij heeft aangegeven, die haar vermogen aanwendt tot andere doeleinden dan die, waarvoor ze werd opgericht, of die haar statuten, de openbare orde ernstig schendt.

De rechtbank, al wijst zij de eis tot ontbinding af, kan niettemin de nietigverklaring van de aangeklaagde akte uitspreken."

Het betreft dus enkel een toetsingsrecht om eventuele misbruiken van bevoegdheid en arbitrair optreden tegen te gaan.

40. In dit verband zou het systeem van boete bij een niet aanvaarde klacht of hoger beroep kunnen onderzocht worden. Men verleent een recht aan zijn leden, maar dezen kunnen gestraft worden omdat zij er gebruik van maken. Het is contradictorisch als men iemand rechten toekent en tegelijkertijd de uitoefening van deze rechten (in vele gevallen) als disciplinair vergrijp beschouwt. Daarenboven holt men de draagwijdte van het recht om klachten in te dienen en hoger beroep aan te tekenen door deze maatregel uit. Het argument dat deze boete het indienen van onbeduidende klachten zou tegengaan is niet relevant. Men moet immers bedenken dat de verliezende partij de onkosten van het geding moet betalen.

Een ander betwist punt is het feit dat één enkele overtreding aanleiding kan geven tot het uitspreken van twee of drie disciplinaire sancties. Een speler wordt door een internationale repressieve commissie geschorst omdat hij in een internationale wedstrijd een overtreding beging. Deze maatregel wordt

hem ook door zijn club opgelegd, die dan nog eens kan vragen dat de bond hetzelfde doet. De regel 'non bis in idem' zou ook op het disciplinaire vlak van toepassing moeten zijn !

Besluit

41. Meer en meer zal men ook op het disciplinaire vlak rekening moeten houden met de evolutie naar de beroepssport. De geschillenregeling zal een oplossing moeten vinden binnen het kader van het arbeidsrecht. Niet zozeer het lidmaatschap zal de verhoudingen tussen de partijen bepalen, wel de arbeidsovereenkomst. Indien men op de arbitrage een beroep doet, moet dit door al de partijen vrij aanvaard worden en moeten alle partijen medebeslissingmacht hebben om de scheidsrechters aan te duiden.

De reglementen inzake strafvordering en straffen moeten een waarborg bieden voor een objectieve behandeling van de zaken. De rechten van de verdediging moeten geëerbiedigd worden. De straffen moeten in verhouding zijn tot het begane vergrijp. Om eventueel misbruik van bevoegdheid en arbitrair optreden tegen te gaan is de mogelijkheid van juridische controle gewenst.